

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра туристичного бізнесу та країнознавства

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної
роботи

Олександр ГОЛОВКО

_____ 2022 р.

Робоча програма навчальної дисципліни
Інтеграційні процеси в сучасних міжнародних відносинах

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

галузь знань 29 «Міжнародні відносини»

(шифр і назва)

спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та
регіональні студії»

(шифр і назва)

освітня програма «Міжнародні відносини та регіональні студії»

(шифр і назва)

вид дисципліни за вибором

(обов'язкова/ за вибором)

факультет Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

2022/ 2023 навчальний рік

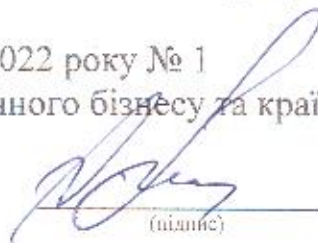
Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу
«30» серпня 2022 року, протокол № 1

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: канд. екон. наук, доцент кафедри туристичного бізнесу та країнознавства Лариса КУЧЕЧУК

Програму схвалено на засіданні кафедри туристичного бізнесу та країнознавства

Протокол від «29» серпня 2022 року № 1

Завідувач кафедри туристичного бізнесу та країнознавства

(підпис)

Анатолій ПАРФІНЕНКО

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини та регіональні студії»

Гарант освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини та регіональні студії»

(підпис)

Ганна Панасенко

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол від «29» серпня 2022 року № 1

Голова науково-методичної комісії факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

(підпис)

Лариса ГРИГОРОВА-БЕРЕНДА

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Інтеграційні процеси в сучасних міжнародних відносинах» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини та регіональні студії»

підготовки бакалавра

спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії».

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Інтеграційні процеси в сучасних міжнародних відносинах» є розширення теоретико-методологічної і професійної підготовки студентів, які повинні розуміти особливості, напрямки і параметри розвитку інтеграційних процесів у сучасному світі.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

- на основі аналізу відповідних концепцій з'ясувати природу й зміст розвитку інтеграційних процесів;

- розкрити зміст розвитку інтеграційних процесів як рушійної сили основних тенденцій сучасної глобалізації;

- розглянути особливості інтеграційних об'єднань у регіонах світу;

- визначити шляхи формування державно-політичного курсу України в контексті розвитку сучасних інтеграційних та глобалізаційних процесів;

- формування наступних загальних компетентностей:

ЗК3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК5. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК10. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК15. Уміння виявляти та вирішувати проблеми;

ЗК16. Уміння аргументувати вибір шляхів вирішення завдань професійного характеру, критично оцінювати отримані результати та обґрунтовувати прийняті рішення;

ЗК18. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації, зокрема в міжнародному контексті;

- формування наступних спеціальних (фахових) компетентностей:

СК1. Здатність виокремлювати ознаки та тенденції розвитку, розуміти природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, суспільних комунікацій та/або регіональних студій.

СК2. Здатність аналізувати міжнародні процеси у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.

СК3. Здатність оцінювати стан та напрями досліджень міжнародних відносин та світової політики у політичній, економічній, юридичній науках, у міждисциплінарних дослідженнях.

СК4. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики держав, суспільних комунікацій, регіональних досліджень.

СК5. Здатність аналізувати вплив світової економіки, міжнародного права та внутрішньої політики на структуру й динаміку міжнародних відносин та зовнішньої політики держав.

СК7. Здатність аналізувати міжнародні інтеграційні процеси у світі та на Європейському континенті, та місце в них України.

СК9. Здатність застосовувати знання характеристик розвитку країн та регіонів, особливостей та закономірностей глобальних процесів та місця в них окремих держав для розв'язання складних спеціалізованих задач і проблем.

СК11. Здатність аналізувати природу та еволюцію міжнародних організацій, їх місця у системі міжнародних відносин, основних форм та перспектив співпраці України з ними.

СК18 Здатність аналізувати розвиток міжнародних регіонів (Північної Америки, Європи, Східної та Південно-Східної Азії, Латинської Америки, Африки) і окремо взятих країн, регіональних та міжрегіональних організацій.

СК19 Здатність оцінювати регіональні комплекси безпеки та військово-політичного співробітництва країн та регіонів світу.

1.3. Кількість кредитів – 3.

1.4. Загальна кількість годин – 90.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
За вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
2-й	-
Семестр	
3-й	-
Лекції	
32 год.	-
Практичні, семінарські заняття	
16 год.	-
Лабораторні заняття	
год.	-
Самостійна робота	
42 год.	-
в т. ч. Індивідуальні завдання	

1.6. Заплановані результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти повинні досягти таких результатів навчання:

РН01. Знати та розуміти природу міжнародних відносин та регіонального розвитку, еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин.

РН02. Знати та розуміти природу та динаміку міжнародної безпеки, розуміти особливості її забезпечення на глобальному, регіональному та національному рівні, знати природу та підходи до вирішення міжнародних та інтернаціоналізованих конфліктів.

РН03. Знати природу міжнародного співробітництва, характер взаємодії між міжнародним акторами, співвідношення державних, недержавних акторів у світовій політиці.

РН04. Знати принципи, механізми та процеси забезпечення зовнішньої політики держав, взаємодії між зовнішньою та внутрішньою політикою, визначення та реалізації на міжнародній арені національних інтересів держав, процесу формування та реалізації зовнішньополітичних рішень.

РН06. Знати природу та характер взаємодій окремих країн та регіонів на глобальному, регіональному та локальному рівнях.

РН08. Збирати, обробляти та аналізувати великі обсяги інформації про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, регіональних систем, міжнародних комунікацій.

РН09. Досліджувати проблеми міжнародних відносин, регіонального розвитку, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій, із використанням сучасних політичних, економічних і правових теорій та концепцій, наукових методів та міждисциплінарних підходів, презентувати результати досліджень, надавати відповідні рекомендації.

РН10. Вільно спілкуватися державною та іноземними мовами на професійному рівні, необхідному для ведення професійної дискусії, підготовки аналітичних та дослідницьких документів.

РН15. Розуміти та застосовувати для розв'язання складних спеціалізованих задач міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій чинне законодавство, міжнародні нормативні документи і угоди, довідкові матеріали, чинні стандарти і технічні умови тощо.

РН16. Розуміти та відстоювати національні інтереси України у міжнародній діяльності.

РН18. Розуміти основи сучасного міжнародного права, його впливу на структуру й динаміку міжнародних відносин та зовнішньої політики держав.

РН22. Аналізувати інформацію про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, готувати інформаційні та аналітичні документи, із дотриманням норм та правил їх оформлення.

РН23. Розуміти події міжнародного життя, процеси в сфері міжнародного співробітництва та міжнародної безпеки, стан взаємодії та конфлікту в міжнародних системах.

РН26. Розуміння процесів модернізації в країнах Азії та Африки;

РН27. Знання актуальних проблем міжнародних відносин в Латинській Америці;

РН28. Розуміння зовнішньої політики США та країн ЦентральноСхідної та Південно-Східної Європи.

2. Тематичний план навчальної дисципліни.

Розділ 1. Методологічні та теоретичні засади дослідження інтеграційних процесів та міждержавних об'єднань у сучасному світі.

Тема 1. Категорія інтеграції у сучасних міжнародних відносинах. Передумови розвитку і етапи становлення інтеграційних процесів.

Вступ. Предмет, цілі та завдання дисципліни. Категорії міжнародного співробітництва і інтеграції у сучасних міжнародних відносинах. Міждержавні об'єднання, організації та інтеграційні угруповання – особливості співвідношення різних форм міжнародного співробітництва. Поняття інтеграції та інтеграційного процесу. Види інтеграції. Економічна і політична інтеграція: особливості співвідношення. Етапи розвитку інтеграційних об'єднань. Характеристика основних етапів інтеграції, механізми прийняття та реалізації рішень на його різних стадіях. Рівні інтеграції. Зовнішні і внутрішні чинники розвитку інтеграційних процесів. Позитивні і негативні наслідки розвитку інтеграційних процесів у сучасному світі. Проблема і співвідношення суверенітету та наднаціональності у діяльності інтеграційних об'єднань. Міжнародна інтеграція і зовнішня політика держави.

Тема 2. Роль та місце інтеграції в сучасних міжнародних відносинах.

Вплив процесів глобалізації та регіоналізації на розвиток інтеграційних процесів та об'єднань. Поняття регіону у сучасних міжнародних відносинах. Поняття регіоналізму і регіоналізації у міжнародних відносинах. Відкритий і закритий регіоналізм, їхнє співвідношення з процесами інтеграції. Причини і передумови посилення інтеграційних процесів на сучасному етапі розвитку міжнародних відносин.

Тема 3. Глобалізація як процес всесвітньої інтеграції та уніфікації.

Поняття глобалізації. Глобалістика як наука. Теоретики глобалізації (Д.Белл, Л.Браун, М.Месарович, І.Валлерстайн, Е.Тофлер, У.Хармен, Д.Медоуз, Ф.Фукуяма, Зб.Бжезинський, Х.Ортега-і-Гассет, К. Кумар та ін.). Витоки та етапи глобалізації. Зрушення у світовій та міжнародній політиці під впливом глобалізації. Диференціація країн світу: лідери та аутсайтери. Обмеженість національного суверенітету. Агенти глобалізації: ТНК, ТНБ, світові держави. Сфери глобалізації: виробництво, торгівля, технології, політика, наука, культура та ін. Глобальний світовий порядок. Глобальні проблеми сучасності.

Тема 4. Міжнародні організації як форми інтеграційних процесів.

Сутність поняття «міжнародної організації» та її основні ознаки. Чинники, що обумовлюють утворення міжнародних організацій. Історія виникнення та етапи формування та розвитку системи міжнародних організацій. Порядок утворення міжнародних організацій. Класифікація міжнародних організацій. відносин. Міжнародне значення утворення ООН. Цілі і принципи ООН. Членство в ООН. Структура ООН. Процедура і правила голосування в Раді Безпеки і Генеральній Асамблеї. Організація економічного співробітництва й розвитку (ОЕСР). Міжнародна організація праці (МОП). Організація Об'єднаних Націй з питань освіти, науки й культури (ЮНЕСКО). Світова туристична організація (ЮНВТО). Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ). Світова організація торгівлі (СОТ). Сучасна система міжнародних валютно-кредитних організацій. Міжнародний валютний фонд (МВФ). Організація Північноатлантичного договору (НАТО).

Розділ 2. Інтеграційні процеси в регіонах світу.

Тема 5. Становлення і розвиток інтеграційних процесів у Європі.

Еволюція інтеграційних процесів у Європі у XX- на поч. XXI ст.. Зародження і розвиток інтеграційних проєктів у Європі на прикладі ЄС. Регіоналізація і розвиток інтеграційних процесів у різних регіонах Європи. Північна і Західна Європа у сучасний інтеграційних процесах. Особливості взаємодії держав в рамках Північного співробітництва, розвиток співробітництва держав Балтії. Залучення держав Центрально-Східної і Південної Європи до загальноєвропейських інтеграційних процесів. Реалізація проєктів ЦЄІ, Вишеградської четвірки та ін. Нейтралітет і інтеграція у зовнішній політиці держав Європи. Інтеграція як метод подолання конфліктних ситуацій і криз у Південно-Східній Європі. Розвиток інтеграційних процесів на пострадянському просторі.

Тема 6. Америка у сучасних інтеграційних процесах.

Історичний розвиток і еволюція підходів до співробітництва держав Латинської Америки у XX ст.. – поч. XXI ст.. Розвиток інтеграції в Латинській Америці у 60-80 х. рр. XX ст. Становлення і діяльність ЛАІ, ЛАВТ, та ін. регіональних інтеграційних об'єднань. Перегляд підходів до розвитку латиноамериканської інтеграції у постбіполярний період.

Причини і передумови розвитку інтеграційних процесів у регіоні. Вплив зовнішніх чинників на інтеграційні процеси в регіоні. Ідейно-концептуальні засади розвитку інтеграції іbero-американських держав. Підходи провідних держав регіону до розвитку інтеграції на американському континенті. Бразилія та Аргентина у процесах співробітництва в Латинській Америці. Центральньоамериканські держави у інтеграційних процесах. Особливості інтеграції держав Південного конусу. Розвиток інтеграційних процесів у Північній Америці. Створення НАФТА. Роль та місце США у розвитку інтеграційних процесів у Північній та Латинській Америці. Проекти міжамериканської інтеграції: пропозиції США та їх альтернатива.

Тема 7. Історія і сучасний стан інтеграційних процесів в Азії.

Передумови становлення і причини розвитку інтеграційних процесів в Азії. Історичний розвиток та регіоналізація міжнародних відносин в Азії. Особливості регіональних та субрегіональних комплексів азіатських країн. Теоретичні підходи представників азіатських держав до проблем і перспектив, форм, методів і напрямів розвитку інтеграції. Особливості формування і функціонування інтеграційних об'єднань держав Близького Сходу. Розвиток міжарабської інтеграції. Напрями діяльності і перспективи функціонування інтеграційних об'єднань арабських країн (ЛАД, РСАДПЗ та ін.). Особливості підходів держав регіону Південно-Східної Азії до розвитку інтеграції. Роль зовнішніх факторів у розвитку інтеграційних процесів в регіоні. Вплив економічних, релігійних, етнічних чинників на розвиток співробітництва держав ПСА у рамках інтеграційних проектів. Середній Схід у сучасних інтеграційних процесах. Позиція провідних держав регіону щодо розвитку інтеграції у регіоні. Становлення і діяльність інтеграційних об'єднань держав регіону (АСЕАН, СЕАТО та ін.).

Тема 8. Австралія та Океанія у сучасних інтеграційних процесах.

Передумови і фактори поглиблення співробітництва Австралії, Нової Зеландії та Океанії. Участь держав регіону у проектах фінансово-економічного характеру. Основні напрями і проекти співробітництва держав Океанії.

Тема 9. Інтеграційні процеси на Африканському континенті.

Історичні підвалини та чинники розвитку інтеграції в Африці. Регіоналізація африканських держав, особливості формування та характеристика комплексів регіональних і субрегіональних відносин. Вплив провідних світових держав на розвиток співробітництва держав Африки. Основні форми і напрями розвитку інтеграційних процесів у регіоні. Проекти загально-африканської інтеграції. Проблеми і перспективи реалізації. Основні напрями діяльності інтеграційних об'єднань африканських держав регіонального та субрегіонального рівня (ЕКОВАС, КОМЕСА, САДК та ін.). Основні проблеми сучасності у діяльності

регіональних організацій африканських держав. Позиція провідних африканських держав щодо поглиблення інтеграції.

Тема 10. Участь України в інтеграційних процесах: проблеми та перспективи.

Європейський вибір як головний вектор зовнішньої політики України. Інституційно-правові основи співробітництва України і ЄС. Угода про партнерство та співробітництво між Європейськими співтовариствами і Україною. План дій Україна – ЄС. «Східне партнерство». Угода про асоціацію між Україною та ЄС. Перспективи розвитку відносин між Україною та ЄС. Позитиви інтеграції України в ЄС для України та Євросоюзу. Взаємозв'язок європейської інтеграційної стратегії та внутрішніх перетворень в Україні. Співпраця між Україною та ЄС у сферах економіки, політики, права, екології, культури. Надання Україні статусу кандидата на вступ до ЄС. Підтримка країн світу для України під час воєнної агресії РФ.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Обсяг у годинах				Обсяг у годинах			
	Денна форма				Заочна форма			
	усього	у тому числі			усь ого	у тому числі		
		л	пз	с. р.		л	п	с.р
Розділ 1. Методологічні та теоретичні засади дослідження інтеграційних процесів та міждержавних об'єднань у сучасному світі.								
Тема 1. Категорія інтеграції у сучасних міжнародних відносинах. Передумови розвитку і етапи становлення інтеграційних процесів.	11	4	2	5				
Тема 2. Роль та місце інтеграції в сучасних міжнародних відносинах	5	2	1	2				
Тема 3. Глобалізація як процес всесвітньої інтеграції та уніфікації.	5	2	1	2				
Тема 4. Міжнародні організації як форми інтеграційних процесів.	11	4	2	5				
Разом за розділом 1	32	12	6	14				
Розділ 2. Інтеграційні процеси в регіонах світу								
Тема 5. Становлення і розвиток інтеграційних процесів у Європі.	11	4	2	5				
Тема 6. Америка у сучасних інтеграційних процесах.	11	4	2	5				
Тема 7. Історія і сучасний стан інтеграційних процесів в Азії.	11	4	2	5				
Тема 8. Австралія та Океанія у сучасних інтеграційних процесах.	5	2	1	2				
Тема 9. Інтеграційні процеси на	8	2	1	5				

Африканському континенті.								
Тема 10. Участь України в інтеграційних процесах: проблеми та перспективи.	8	4	2	2				
Разом за розділом 2	54	20	10	24				
Підготовка до поточного контролю	4			4				
Усього годин	90	32	16	42				

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Категорія інтеграції у сучасних міжнародних відносинах. Передумови розвитку і етапи становлення інтеграційних процесів.	2
2	Тема 2. Роль та місце інтеграції в сучасних міжнародних відносинах	2
	Тема 3. Глобалізація як процес всесвітньої інтеграції та уніфікації.	
3	Тема 4. Міжнародні організації як форми інтеграційних процесів.	2
4	Тема 5. Становлення і розвиток інтеграційних процесів у Європі.	2
5	Тема 6. Америка у сучасних інтеграційних процесах.	2
6	Тема 7. Історія і сучасний стан інтеграційних процесів в Азії.	2
7	Тема 8. Австралія та Океанія у сучасних інтеграційних процесах.	2
	Тема 9. Інтеграційні процеси на Африканському континенті.	
8	Тема 10. Участь України в інтеграційних процесах: проблеми та перспективи.	2
	Разом	16

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Самостійно підготувати відповіді на питання: 1. Основні підходи до визначення поняття «інтеграція». 2. Об'єктивні та суб'єктивні передумови інтеграційних процесів у контексті глобалізації. 3. Види інтеграційних процесів у сучасному світі. 4. Характеристика основних етапів інтеграції, механізми прийняття та реалізації рішень на його різних стадіях. 5. Рівні інтеграції. 6. Зовнішні і внутрішні чинники розвитку інтеграційних процесів. 7. Позитивні і негативні наслідки розвитку інтеграційних процесів у сучасному світі.	5

	8. Проблема і співвідношення суверенітету та наднаціональності у діяльності інтеграційних об'єднань. 9. Міжнародна інтеграція і зовнішня політика держави.	
2	Самостійно підготувати відповіді на питання: 1. Регіон як проміжний рівень територіальної організації публічної влади: поняття, ознаки, види. 2. Регіоналізація як політико-правове явище та процес перерозподілу владних повноважень: поняття, напрямки, види. 3. Регіоналізація і децентралізація: співвідношення понять. 4. Регіоналізм як елемент сучасного конституціоналізму. Європейський та азіатський регіоналізм.	2
3	Підготувати доповіді та презентації на наступні теми: 1. Негативний та позитивний вплив глобалізації. 2. Антиглобалістський рух. 3. Зрушення у світовій та міжнародній політиці під впливом глобалізації. 4. Сутність глобальних проблем людства та шляхи їх вирішення (на вибір)	2
4	Підготувати доповіді та презентації на наступні теми: 1. ООН як провідна міжнародна організація 2. Організація економічного співробітництва й розвитку ОЕСР; 3. Міжнародна агенція з атомної енергії (МАГАТЕ); 4. Організація Об'єднаних Націй з питань освіти, науки й культури (ЮНЕСКО). 5. Світова туристична організація (ЮНВТО). 6. Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ). 7. Світова організація торгівлі (СОТ). 8. Міжнародний валютний фонд (МВФ). 9. Організація Північноатлантичного договору (НАТО). 10. Конференція ООН з торгівлі й розвитку (ЮНКТАД). - Продовольча й сільськогосподарська організація (ФАО); 11. Світова продовольча програма (СПП); 12. Міжнародний фонд сільськогосподарського розвитку (МФСР); 13. Міжнародна морська організація (ІМО); 14. Міжнародна організація цивільної авіації (ІКАО);	5
5	Самостійно підготуватися до опитування за наступними питаннями: 1. Які основні угоди регулюють європейську інтеграцію? 2. Які причини викликали європейську інтеграцію? Чому була створена Рада Європи (1949 рік)? 3. Які основні положення Паризького договору (1951 рік)? Які основні угоди були укладені в процесі створення Європейського Співтовариства? 4. Що означають процеси розширення і поглиблення? 5. Наведіть основні етапи на шляху до Європейського Союзу (Єдиний Європейський Акт (1986 рік), Маастрихтський договір (1992 рік)) 6. Які чотири свободи та три стовпи ЄС? Надайте їм характеристику	5

	7. Охарактеризуйте політику розширення ЄС з моменту створення і до теперішнього часу? 8. Якими були початки і етапи економічної та валютної інтеграції в ЄС? Яким був шлях до спільного ринку? 9. Які основні положення Договору про Європейське Економічне Співтовариство (1957 р., Римський договір)? 10. Охарактеризуйте створення Економічного та Валютного Союзу і створення Європейської Валютної Системи. 11. Наведіть характеристику третього етапу створення Економічного та Валютного Союзу: введення євро, інтеграція фінансових ринків, подолання фінансової кризи 2008–2009 роки. 12. Який механізм роботи Європейського Союзу? Охарактеризуйте інституціональний трикутник: функції і взаємодія Ради ЄС, Європарламенту та Єврокомісії. 13. Які внутрішня структура, правові основи функціонування, функції і організація роботи Європейську Раду як вищий політичний орган ЄС? 14. Які внутрішня структура, правові основи функціонування, функції організація роботи Європейського Парламенту? 15. У чому призначення, завдання і функції Уповноваженого з прав людини (Омбудсмена) Європейського Парламенту? 16. У чому полягає розподіл функцій між Європейською Радою і Європейським Парламентом? 17. Які внутрішня структура, правові основи функціонування, функції і організація роботи Ради Європейського Союзу?	
6	Підготувати доповіді та презентації на наступні теми: 1. Центральньоамериканський спільний ринок (ЦАСР); 2. Центральньоамериканська система інтеграції (ЦАСІ); 3. Субрегіональна Андська група; 4. Спільний ринок країн півдня Америки (МЕРКОСУР); 5. Карибське Співтовариство (КАРИКОМ); 6. Північноамериканська зона вільної торгівлі (НАФТА).	5
7	За допомогою рекомендованої літератури та лекційного матеріалу, Internet-ресурсів, вивчити питання теми та бути готовими відповідати на усні запитання за навчальними питаннями практичного заняття.	5
8	За допомогою рекомендованої літератури та лекційного матеріалу, Internet-ресурсів, вивчити питання теми та бути готовими відповідати на усні запитання за навчальними питаннями практичного заняття.	2
9	Підготувати доповіді та презентації на наступні теми: 1. Економічне співтовариство країн Центральної Африки (ЕКОЦАС); 2. Економічне співтовариство країн Східної та Південної Африки, (КОМЕСА); 3. Східноафриканське економічне співтовариство; 4. Економічне співтовариство країн Західної Африки (ЕКОВАС); 5. Співтовариство країн на південь від Сахари; 6. Союз арабських країн Магриба; 7. Співтовариство по розвитку країн Південної Африки.	5
10	За допомогою рекомендованої літератури та лекційного матеріалу, Internet-ресурсів, вивчити питання теми підготуватися до написання есе.	2

11	Підготовка до поточного контролю за всіма темами курсу	4
	Разом	42

6.Індивідуальні завдання

Не передбачено навчальним планом.

7. Методи навчання

Методи навчання – взаємодія між викладачем і студентами, під час якої відбувається передача та засвоєння знань, умінь і навичок від викладача до студента, а також самостійної та індивідуальної роботи студента.

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

1) За джерелом даних: а) Словесні: лекція (традиційна) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint презентація), пояснення, розповідь, бесіда. б) Наочні: спостереження, ілюстрація, демонстрація. с) Практичні: практичні роботи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальних матеріалів: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів з книгою.

8. Методи контролю

Система оцінювання знань, вмінь та навичок студентів передбачає виставлення оцінок за усіма формами проведення занять. Перевірка та оцінювання знань студентів може проводитися у наступних формах:

- оцінювання роботи студентів під час семінарських занять;
- проведення проміжного контролю;
- проведення підсумкового контролю.

Загальна оцінка з дисципліни визначається як сукупність балів, що студент отримує за змістовні модулі та модульний контроль. Проміжний контроль знань студентів здійснюється шляхом проведення тестування з основних навчальних елементів змістовних тем. Сума балів, які студент денної форми навчання може набрати протягом семестру під час семінарських занять та після написання проміжного контролю, дорівнює 60.

Підсумковий контроль здійснюється у формі заліку. До заліку допускаються студенти, які мають не менше 30 балів з поточного контролю та написання проміжного контролю. Загальна кількість балів за успішне виконання залікових завдань становить 40. Час виконання – до 80 хвилин. Підсумковий контроль 40 балів, в т. ч: 2 теоретичних питання – 30 б (2x15); визначення понять з дисципліни (відкриті тести) – 10 б (2x5)

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль та самостійна робота									Разом	Залік	Сума
T1	T2,3	T4	T5	T6	T7	T8,9	T10	ПК			
5	5	5	5	5	5	5	5	20	60	40 (мінімум - 20)	100 (мінімум - 50)
60 (мінімум - 30)											

T1, T2 ... T12 – теми розділів.

ПК- проміжний тестовий контроль

Структура та складові підсумкової оцінки з дисципліни

Поточний контроль та оцінювання самостійної роботи – 60 балів.

З них:

- виконання завдань на практичних заняттях – 40 балів;
- проміжний тестовий контроль – 20 балів.

Поточний контроль проводиться на кожному семінарському занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на семінарських заняттях.

Критерії оцінювання знань студентів на семінарських заняттях

Усний виступ, виконання письмового завдання	Критерії оцінювання
5	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу.
4	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки
3	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний

	зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.
2-1	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності.
0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань

Критерії проміжного контролю знань студентів

Проміжний контроль проводиться 1 раз за семестр. Проміжний контроль проводиться з метою визначення стану успішності здобувачів вищої освіти за період теоретичного навчання. Проміжний контроль знань студентів здійснюється через написання тестування. За кожну вірну відповідь студент отримує 1 бал, максимальна сума балів – 20 балів.

Підсумковий семестровий контроль

Підсумковий семестровий контроль – це підсумкове оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти за семестр, що здійснюється в університеті у формі заліку. На підсумковий семестровий контроль виносяться питання, що передбачають перевірку розуміння здобувачами вищої освіти програмного матеріалу дисципліни в цілому та рівня сформованості відповідних компетентностей після опанування курсу.

Підсумковий контроль 40 балів, в т. ч: 2 теоретичних питання – 30 б (2x15):

13-15 балів отримують студенти, які повно та ґрунтовно розкрили теоретичне питання, використавши при цьому не лише обов'язкову, а й додаткову літературу;

10-12 балів отримують студенти, які в цілому розкрили теоретичне питання, однак не повно і допустивши деякі неточності. При цьому не використав на достатньому рівні обов'язкову літературу;

7-9 балів отримують студенти, які правильно визначили сутність питання, але розкрили його не повністю, допустивши деякі незначні помилки;

5-6 балів отримують студенти, які правильно визначили сутність питання, розкривши його лише частково і допустивши при цьому окремі помилки, котрі не впливають на загальне розуміння питання;

3-4 балів отримують студенти, які правильно визначили сутність питання, недостатньо або поверхово розкривши більшість його окремих положень і допустивши при цьому окремі помилки, які частково вплинули на загальне розуміння проблеми;

0-2 балів отримують студенти, які частково та поверхово розкрили лише окремі положення питання і допустили при цьому певні суттєві помилки, котрі значно вплинули на загальне розуміння питання.

Визначення понять з дисципліни (відкриті тести) – 10 б (2x5):

4-5 балів отримують студенти, які повністю розкрили сутність поняття, дали його чітке визначення або проаналізували і зробили висновок з конкретного теоретичного положення;

2-3 балів отримують студенти, які правильно, але не повністю дали визначення поняття або поверхово проаналізували і зробили висновок з теоретичного положення;

0-1 балів отримують студенти, які частково і поверхово визначили те чи інше поняття або сформулювали висновок з теоретичного положення, допустивши неточності та помилки. Питання до екзамену додаються.

За підсумками поточного і підсумкового контролю студент може набрати від 0 до 100 балів включно. Мінімальна кількість балів, які повинен набрати студент для одержання заліку, становить 50 балів.

У разі настання / подовження дії обставин непоборної сили здобувачам вищої освіти денної та заочної форм навчання надається можливість скласти екзамен в тестовій формі (білет містить 40 тестових завдань, здобувач одержує 1 бали за кожну вірну відповідь) дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Інтеграційні процеси в сучасних міжнародних відносинах»,
режим доступу:
<https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=5745>

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за дворівневим ступенем оцінювання
1 – 49	не зараховано
50 – 69	зараховано
70-89	
90-100	

10. Рекомендована література Базова література

1. Євроінтеграція України в системі міжнародної економічної інтеграції : навчальний посібник / І. Ю. Матюшенко, С. В. Беренда, В. В. Резніков. Х. :ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. 504 с.
2. Європейська та євроатлантична інтеграція: навч. посібник / видання 2-ге / [О.В. Баула, Т.В. Божидарнік, Т.М. Вісіна, Н.М. Галазюк, О.М. Зелінська, О.Я. Кравчук, П.Я. Кравчук, Л.В. Корольчук, О.М. Лютак,

Т.Л. Никитюк, Л.В. Савош, О.А. Урбан] за заг. ред. О.М. Лютак. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2016. 376 с.

3. Міжнародна інтеграція: навч. посіб. / І.В. Артьомов, В.Д.Бакуменко, О.М.Ващук, та ін. Ужгород: Ліра, 2009. 472 с.

4. Світові інтеграційні процеси в умовах трансформації міжнародних систем / під ред. Л.Д.Чекаленко. К.: Дипломатична академія при МЗС України. 2013. 628 с.

5. Трансформація міжнародних економічних відносин в епоху глобалізації: колективна монографія / кол. авт.; за ред. проф. А. П. Голікова, проф. О. А. Довгаль. Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. 347 с.

6. Asian Economic Integration Report 2021 URL: <https://www.adb.org/sites/default/files/publication/674421/asian-economic-integration-report-2021.pdf>

7. European integration. The origins and growth of the European Community (Fourth edition) Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities 1995. 80 p.

8. Earl F.H. North American Economic Integration URL: <http://ctr.sice.oas.org/geograph/north/Fry.pdf>

9. Keating M. Regions and the Convention on the Future of Europe. South European Politics and Society. 2004. № 9(1). P. 192-207.

10. Marinov E. The history of African integration – a gradual shift from political to economic goals URL: https://www.researchgate.net/publication/303548370_The_History_of_African_Integration_-_A_Gradual_Shift_from_Political_To_Economic_Goals

Допоміжна література

1. Артьомов І.В. Транскордонне співробітництво в євроінтеграційній стратегії України: монографія. Ужгород: Ліра, 2009. 520 с.

2. Артьомов І.В., Ващук О.М. Єврорегіональне співробітництво України: проблеми і перспективи: навч. посіб. Ужгород: Гражда, 2013. 498 с.

3. Барановський Ф.В. Європейська інтеграція та демократичний розвиток України: концептуальний аналіз взаємовпливу: моногр. Луганськ: Елтон-2, 2007. 407 с.

4. Матвієнко Р.О. Регіональна парадигма суспільного розвитку: сутність, зміст, роль і значення. Актуальні проблеми економіки. 2013. № 7 (145). С. 130-137

5. Міжнародні організації: підручник / За ред. В.В. Копійки; кер. авт. кол. В. М. Матвієнко. 2-ге вид., перероб. і доп. К.: ВПЦ "Київський університет", 2015. 873 с.

6. Міжнародні організації: навчальний посібник. Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2014. 120 с

7. Україна в міжнародних організаціях : підручник Л.: Львівський університет імені І. Франка, 2014. 156 с.

8. Футало Ю.Р. Дефініція інтеграції як чинника розвитку національної економіки. Науковий вісник Мукачівського державного університету. Сер.: Економіка. 2016. Вип. 1. С. 76–80.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, інше методичне забезпечення

1. НАФТА URL: <https://www.naftamexico.net/>
2. КАРИКОМ URL: <https://caricom.org/>
3. МЕРКОСУР URL: <https://www.mercosur.int/>
4. Рада Європи URL: <http://www.coe.int>
5. Європейський Союз URL: www.europa.eu.int
6. Інститут Євро-Атлантичного співробітництва. URL: <http://www.ieac.org.ua>
7. ООН URL: www.un.org/ або // www.unsystem.org
8. МОП URL:: www.ilo.org
9. НАТО URL:: www.nato.int
10. ОБСЄ URL: www.osce.org
11. СОТ URL: www.wto.org
12. АСЕАН URL: <http://www.asean.org>
13. ЮНЕСКО URL: <http://www.unesco.org>
14. ЮНВТО URL: <https://www.unwto.org/>
15. Міжнародний валютний фонд URL: <http://www.imf.org/>
16. Інформаційний сайт Великої вісімки (G-7) URL: <http://www.g7.utoronto.ca/>
17. Офіційний сайт «G-20» URL: <http://www.g20.org/>
18. Світовий банк URL: <http://www.worldbank.org>
19. Шанхайська організація співробітництва URL: <http://www.sectesco.org>
20. Рада Європи в Україні URL: <http://www.coe.kiev.ua/>
21. Україна – НАТО URL: <http://www.ukraine-nato.gov.ua>

12. Особливості навчання за денною формою в умовах дії обставин непоборної сили

В умовах дії форс-мажорних обмежень освітній процес в університеті здійснюється відповідно до наказів/ розпоряджень ректора/ проректора або за змішаною формою навчання або повністю дистанційно в синхронному режимі. Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких обмежень з заборонаю відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість скласти екзамен в тестовій формі дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Інтеграційні процеси в сучасних міжнародних відносинах» режим доступу: <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=5745>